

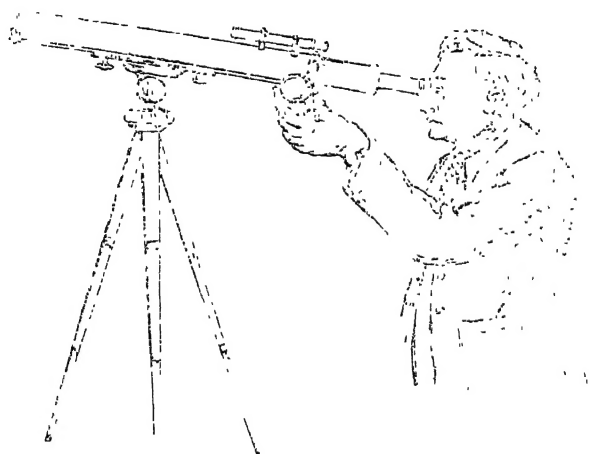

గాలి, గ్రహాలు

☆

వసంతరావు పేంకటరావు

ప్రకాశకులు : రచయిత

హేమలంబ 1957

★

ఒక రూపాయి

శ్రీ వేదవ్యాస పెన్

విజయనగరము

ముందు మాట

“విజ్ఞానం పద్యాలలోనా ?” అను ప్రశ్నకు బాపులేరే సోలేదు. కానీ, పద్యం సులభంగా కంఠస్థమౌతుంది. పదే పదే చదువు కొనడంవల్ల క్లిష్టమైన విషయాలు సైతం చోట పడతాయి. అట్టి అవకాశం కలిగించేది పద్యం. అప్పట్లో పద్యానికి ప్రత్యేక స్థానముంది. ఈ రచన కదే కారణం.

ఇందులో చాల చిత్రాల ప్లాగుల నుపయోగించడానికి అనుమతించి, ప్లాగులను దయతో పంపిన చి॥ ఎ. వి. యస్. రామారావుకి నాభన్మవాదాలు.

విజయనగరం }
15—4 —1957. }

వ. వేంకటరావు

విషయ సూచిక

గాలి	....	....	1
గ్రహాలు	....	....	11
చంద్రుడు	....	....	23
సూర్యుడు	....	....	31

గాలి

1

నీటిసంద్రమందు నివసించు చేపనా
గాఢసంద్రమందు గాల్లు మనిషి,
చేప నీరులేక జీవింప లేనట్లు
మనిషి గాలిలేక మనుట సున్న.

2

నీటిలోనదేలు మేటి తిమింగలా
లైన మనిషి గాలిలోన మునుగు,
మునిగి యున్న మనిషి ముక్కలు వేయకే
చేయు జీవయాత్ర హాయిగాను.

3

వసుధ నావరించి వందల మైళ్లు పై
కెగసి, మేఘ మిసుక పొగలు ధూళి
రాతిముక్కలున్న వాతావరణమన్న
గాలిపొరయె రక్షకాగ మనకు.

4

అమరున్ వాయుమహాసముద్ర తలమం
దత్యంత శోభాయ మా
నముగా మంజుల పుష్పసంభరిత నా
నానేక వృక్షంబు, 'లా
దిమ కాంతారము, లున్నతోగ్ర గిరు, లు
తేకించు సోతస్వినుల్,
రమణీయంబగు సౌధరాజములు, హ
ర్యంబుల్ నభంబంటుచున్.

5

గాలి నైదుపాళ్లు కావింప నందులో
నాల్గు పాళ్లవరకు సత్రజనియు,
ప్రాణ వాయువొక్క పాలును మిగిలిన
వన్ని వాయువుల్ రవంత గలవు.

6

ఎండు కర్రలైన మండపు గాలిలో
చండి ప్రాణవాయు వుండకున్న,
బొగ్గుపులుసు వాయు వగ్గలంబైనచో
ముప్పు కలుగు జీవములకు నెల్ల.

7

మనిషి నెత్తిమీద మర్దించు చున్నట్టి
గాలి బరువు తూచ కలిగినారు,
బింకమైన నిండు బియ్యపు బస్తాకు
సాటివచ్చు దాని మేటి బలము.

8

పైకిపోవు కొలది వాయువు పలచనై
యూపిరాడనీయ కుండునంట;
అది విమాన యాన మందెంత కష్టమో
తెలిసికొనుట చాల సులభమంట :

9

ఘూడుమైళ్లు పైకి పోయినచో నీరు
గడ్డకట్టు చల్లగాలి వీచు,
పైకి పోవుకొలది వడి వడి చల్లనా
పొదరనము గడ్డవారు వరకు.

10

స్పంద జనిత శబ్దజాలమంతయు వాయు
యానకము¹న దెసలు వ్యాప్త మౌను,
వాయు యానకమై మాయమై నప్పుడు
శబ్ద మూలకింప జాల మింక.

11

సౌర శక్తియందు శక్తిమంతములైన
కిరణములును, విశ్వ కిరణములును²,
అదిమిపట్టి గాలి యణువుల మర్దించి
పగులగొట్టు చుండు ప్రతి క్షణము.

12

భిన్నమైన యణువు లన్నియు అయను¹లై
ఆకాశమును విద్యు దీకరించు,
అవని చుట్టునున్న అయనావరణములే
రేడియోలు వినగ తోడుపడగ.

13

కేంద్రీయంత్రముల్ వికేంద్రీకరించెడి
అలలు అయన గోళములను చాకి,
మరలి, భూమివైపు మరల ప్రయాణించి,
రేడియోల పలుకరించి, పలుకు.

14

సూర్య గోళమందు సుడిగాలివలె లేచు
మంట లవనిచేర మధ్యనున్న
అయను పొరలు చెదరు, అందుచే రేడియో
లొక్కసారి పలుక కూరకుండు.

15

బృహ దయస్కాంత మీఘామి, అహరహమ్ము
 ధ్రువ సమీపాన అయన సందోహముండు,
 అందు విద్యుత్తు స్రవించు నపుడు బహుశ
 వర్షములతో అరోరాలు¹ వ్యాప్తమౌను.

16

ఆకాశ వీధులంబడి
 యేకాంతముగా చరించు ఏ శకలందో
 ఆకర్షితమై వడి భూ
 లోకంబున జొచ్చి ఉల్క² రూపు ధరించున్.

17

అమిత గ్రహాంతరాళమున
 వ్యర్థముగా పయనించు ద్రవ్య లే
 శములగు ఉల్క లత్యధిక
 సార్వజనీన గురుత్వ శక్తి బం
 ధములకు జిక్కి గాలిపొర
 దాటుచు భూమిని చేరుచుండ వే
 గమునకు గాలి రాపిడికి
 గాసిలి మండి నశించు త్రోవలో

18

ప్రతి దినమ్ము వేల వందల ఉల్కులు
భూమి జొచ్చి మండిపోవు చుండు,
క్షేమ మరయుగాలి శ్రీరామ రక్షగా
కాచుచున్న దివ్య కవచ మనగ.

19

గాలినున్న నీటి కణములలో నుండి
వచ్చు సూర్య రశ్మి వంగినపుడు,
ఏపిథ వర్ణకిరణ విక్షేపణముచేత
ఇంద్ర చాపమొగి రహించు నింగి.

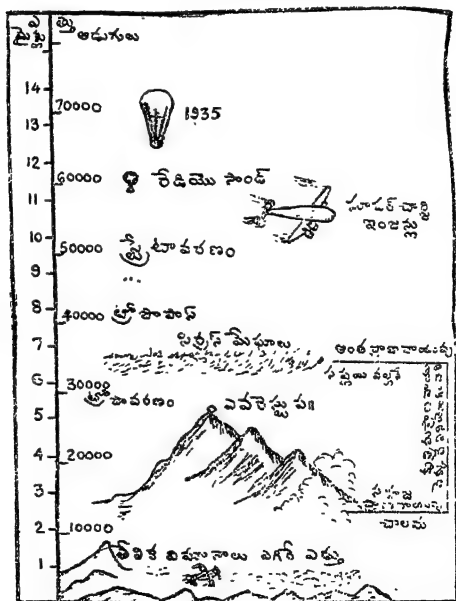
20

సూర్యరశ్మినుండి చురచురమను అతి
నీలలోహిత కిరణాలో మింగి,
జీవతోటి తెట్టి చెడుగు రానీయకే
కాచు చుండు మీది గాలిపొరలు.

21

గాలి యణువులపై బడ్డ కాంతిలోని
అల పొడవు తక్కువైనట్టి అలలనెల్ల
మిగుల చిందుటచేనవి పగటి పూట
నభమునన్ స్వచ్ఛనీల వర్ణమ్ము దోచు.

గాలి జొచ్చినట్టి ఖరకరు కిరణమ్ము
 లేటవాలుగా గమించు నపుడు
 కోడిగుడ్డువోలె గోచరించును కదా
 సౌరబింబ ముఖయ సంధ్యలందు.

చిత్రము 2

23

గాలి పొరబాటి పైకేగగా నభమ్ము
నల్లబడి భీతి కలిగించు నెల్లరచును,
చారకలు దుర్నిరీక్ష్యమౌ, తత్కారములు
చిర శిలీముఖులవలె కనులపొడుచు.

24

ప్రోపావరణమునకే నా
బోపముతో తీవ్ర వాయుడోంసమున మే
ఘ ప్రికరము తలక్రిందై
కేపుగ వర్షించు చైతుకృషి ఫలియింపన్.

25

అయినా వరణము¹ నంగల
చాయువు విరళంబుగాన బహుశాంబున నం
చియింపలదు నుండ నేరపు;
అయినావరణమ్ము శూన్య మనుట నిజంబై :

26

విద్యుదావేశ పూరిత వివిధమేఘ
మూలికలు వేగరాపాడు కాలమందు
తరుము మెరపు జనించు: విద్యుత్ ప్రసించి
ఘోష ఘోకార్పణితో పడు పిడుగనంగ.

27

అణువులు రవికాంతి నయనులై జలభాష్ప-
 మునకెల్ల కేంద్రకములుగ దనరు,
 భాష్పము బిందు రూపముదాల్చి మేఘమై
 ఆకాశమున నడయాడు చుండు,
 మేఘము చల్లారి లాఘవత్వము వీడి
 వర్షమై వడిగ భూపతనమొందు,
 వర్షధారా జలప్లావిత భూతల
 మతుల సస్య సమృద్ధమై యెనంగు,
 పండ్లు కాయలు సస్యముల్ పచనమైన
 మంచి యాహారమును తిని మనిషి బ్రతుకే
 గాలిలేకున్న లేక వర్షాలు, పంట
 లేక జీవాభివృద్ధియే లేకపోవు.

1 మీడియం

2 కాస్మిక్ రేస్

3 అయాన్స్

4 ఆరోరా బోరియాలిస్

5 మీటియర్

6 ఆల్ట్రావయోలెట్

7 ట్రోపోస్ఫియర్

8 అయనోస్ఫియర్

గ్రహాలు

1

కారు చీకట్లు దిక్కుల గ్రమ్ము కొనగ
పెలుగు చుక్కల వలె నభో వీధి మెరయు
తార లుజ్జ్వల తీవ్ర దందహ్యమాన
ద్యవ్య గోళము లందు మార్తాండు డొకడు.

2

ప్రక్క ప్రక్కల నున్న తారకల దూర
మరయ అనువైన కాంతి వత్సరము⁹ తోడ
కొలుచు, రరువది లక్షల కోట్ల మైళ్లు
దాని పరిమాణ మూహ కందదు రవంత.

3

అకాశ మహార్ణవమున
నేకాకిగ దోచు చుండు నే తారకయేన్
నొక వలె సాగి పోవుచు
చీకటిలో జీవ యాత్ర చేయుచు నుండున్.

4

కూతపేటు దూర మేతెంచె నొక తార
రవికి తోట్ల వత్సరముల క్రితము,
ద్రవ్య బలము చేత ద్రవ్య తరంగాలు
గురుకు కొనియె సూర్య గోళ మందు.

5

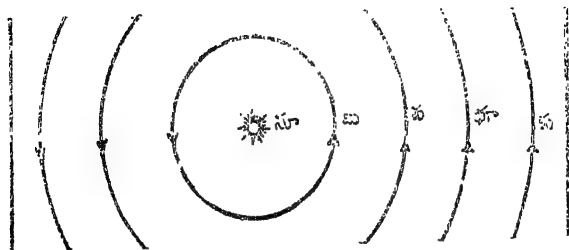
అక్షరణ బల జనితం
వాకాశము నంటి నట్టి యాద్రవ్యము చు
ట్టాకారముతో విడివడి
మూతెన్ రవి సుండి దూర దూరం బగుచున్,

6

అట్లు విడిచిన ద్రవ్య పూకాశమున చోక
సూర్యు నాశ్రయించి చుట్టు తిరుగ
మొదలు పెట్టి, తుదకు పది పెద్ద ముక్కలున్
లెక్క లేని చిన్న ముక్క లయ్యె.

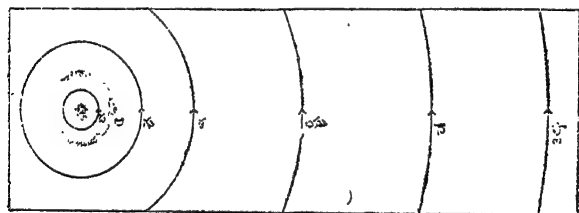
7

మందు చున్న వాయు ఖండాలుగా పుట్టి
ఆరసమ్ము వేడి సపహరింప,
గడ్డ కట్టి నట్టి గ్రహములు బంతులై
నిరత మినుని చుట్టు తిరుగు చుండు.

చిత్రము 3

సూర్యుని నుండి గ్రహాల దూరము. దగ్గరగా నున్నవి బుధుడు, శుక్రుడు, భూమి, మార్సు.

చిత్రము 4

సూర్యునికి దూరముగానున్న గ్రహాలు :
గురుడు, శని, యురేనసు, నెప్ట్యూను, ప్లూటో.

8

గురు కుజుల మధ్య నుండిన
బరువగు గ్రహ మొకటి గురుని బల బంధమునం
దిరుకు కొని తునక లవగా
కరవై యా గ్రహము త చ్చకలములు¹⁰ మిగిలెన్.

9

దినకరుని దీప్తి వ్యాపించి దిక్కులెల్ల
తగ్గును విలోమ వర్గ సూత్రా¹¹ను సార,
మందుచే కొంత దూరాన నాకసమున
నుండు నొక సమ శీతోష్ణ మండలంబు.

10

అందు తిరుగు భూమి కనువైన తేజోష్ణ
మమరు చుంట నిత్య మమర లోక
తుల్య మైన ప్రకృతి తో విరాజిల్లగా
జీవ రాశి వృద్ధి చెందు నచట.

11

భూలోకంబున జీవము
కాలానుగతిం జనించి క్రమముగ పెరిగెన్,
భూలోక జీవ రాశు లి
కే లోకము నందు గోచ రింపవు కాదే !

12

మన మెరిగి నంత వరకును
రని పించదు జీవ మితర గృహముల నెచటన్,
కను మూసె నేని యంతిమ
మనుజుడు వాపోవు సౌర మండల మెల్లన్.

13

క్షణి కిటుసటు గల శుక్ర కుజుల యందు
కుజుడు చల్లారి జీవాను కూల మయ్యె
భూమిరిన్ పూర్వ, మంచుచే పుట్టి యుండ
వచ్చు నట జీవ మెన్నడో వసుధ వోరె.

14

జీవన స్పర్శ^{1 2} ప్రత్యేక జీవ లక్ష
ణముగ విజ్ఞాని గ్రహించి నాడు; జగతి
జీవ మొకసారి పుట్టెనా చేవ దేరి
ప్రతిఘటించును ప్రకృతి విపర్యయముల.

15

మున్ను కుజుని యందు పుట్టిన జీవులు
బుద్ధి కౌశలమున వృద్ధి నొంది,
సకల కళల యందు సర్వ శాస్త్రము లందు
మిన్ను ముట్టగా గమించి రేహా :

గాలి, గ్రోహాలు

సన్నము గాగ గట్టిపడి

సాగర పర్వత వృక్ష జంతు సం

సన్నముగా వసుంధర న

భంబును నిత్య మలంక రించెడున్.

22

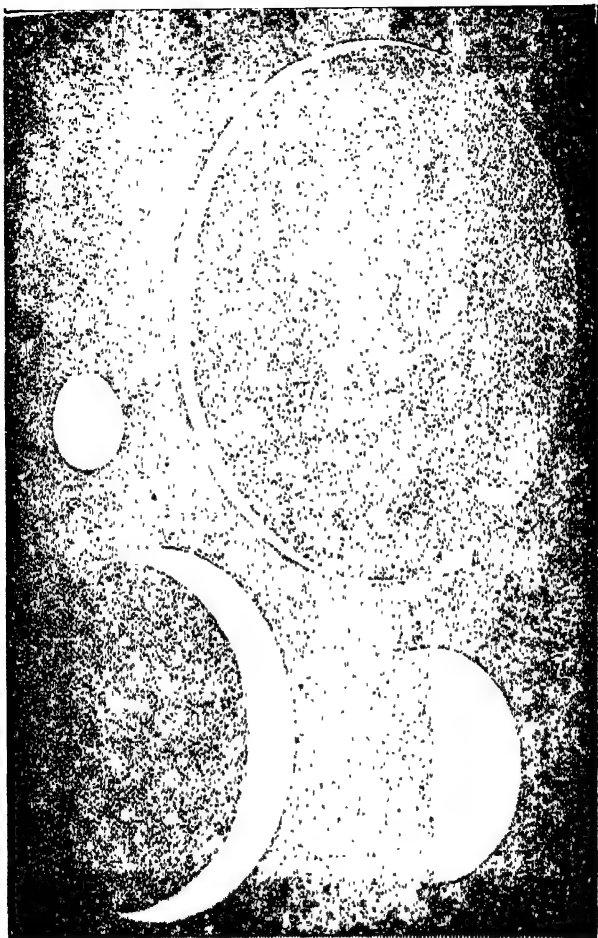
ప్రకృతి శక్తుల తౌల్యము పాడు చేసి,
ఋతువులన్ భ్రంశ మొనరించి కృతక శక్తి
నమితము సృష్టి జేసి, జీ వానుకూల
మైన భూమిని మరుభూమిగా నొనర్చి.

23

ఏమి సాధింప నున్నాడో ఈ యభాగ్య
మానవుడు సర్వ నాశన మైన పిదప ?
ఏమి లక్షించునో స్వయంకృషి ఫలముగ
భూమి జాజ్వల్యముగ మండి పోవు నపుడు

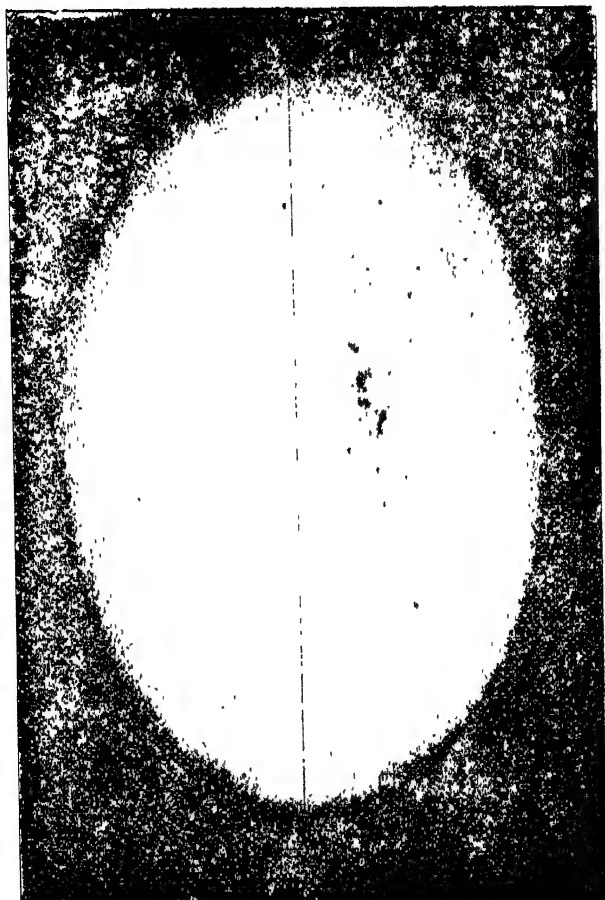
24

ఏక కణముగ తొలుత జనించి జీవ
మెట్టి పరిణామ మొందెనో యెరుగ రాదు;
మానవుం డెట్టి నూతన మార్గ మరసి
యాత్ర సాగించునో చైత్ర యాత్ర కాగ !

పటము 1
శుక్రని కళలు

పటము 4
సూర్యుడు

25

గురుడు గ్రహము లంచు గురువౌట గ్రహరాజు,
గురుని బల మనంగ గరుతరమ్ము,
పగుల గొట్ట గురుని పదమూడు వందల
వసుధ లాను, ఎంత వాడో గురుడు ?

26

శని చుట్టు తిరుగు చుండిన
గణనాతీతమగు ద్రవ్య కణ సంచయమే
కనిపించు వలయములుగా,
శని దొరతోపి ధరించు చందము దోపన్.

27

తనలో తను తిరుగుట కొక
దిన మగునట గ్రహము పట్ల, దినకరు చుట్టున్
తను తిరుగుట కొక వత్సర
మని ఋధ నిర్ణయము జరిగి నప్పటి నుండిన్.

28

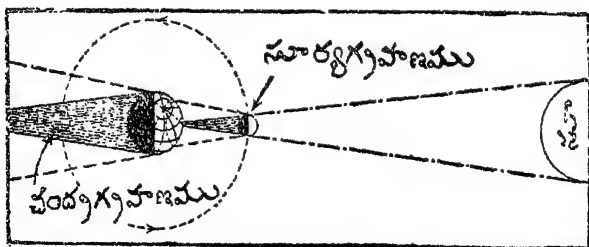
మన దిన మరువది ఘడియలు,
మన నెల ముప్పది దినాలు, మన వత్సర మం
దున ద్వాదశ మాసము లని
మనకున్ కాల ప్రమాణ మాసము లొదవెన్.

29

సోమ పరిభ్రమణంబున
భూమి నమావాస్య, నిండు పున్నమ, నెల, ప
క్షములును, రవి చంద్ర గ్రహ
ణములును వాటిల్లు చుండు నైజ ప్రగతిన్.

చిత్రము 6
చంద్ర గ్రహణము

చిత్రము 7
గ్రహణములు

30

బుధుని దినము మనకు మూడు మాసము లాసు,
బుధుని యేడు కూడ మూడు నెలలు;
ఏటి కొక్క రోజు యేర్పాటు బుధునిలో
మూడు రోజులైన వారు మనరు.

31

గురు లోకంబున వత్సర
పరిమాణము ద్వాదశ శాబ్ద పరిమితి నందన్,
గురు దినము మాత్రం పది
హారలరో మించి యుండ రుండుట నిజమే !

32

మన ముప్పది వత్సరములు
శనిలో నొక వత్సరము, శని దిన మనగా
మన పది గంటల పోయము,
శని యేటికి రోజు లెన్ని శతములు గలవో ?

33

గ్రహము లన్నిటిలో ఒకే కాలమాన
మనుకొనుట తప్పుగా న్నష్ట మయ్యె నిపుడు;
చంద్ర లోకాన దినము మాసమును నమము,
వత్సరానికి దినములు పదియైరెండు !

34

శుక్ర బుధుల కొక్క సోముడైనను లేడు,
భూమి కొక్క చంద్ర మూమ గలదు;
కుజుని కెన్న రెండు, గురునికి పదకొండు,
శనికి పదియు గలవు చంద్రు లరయ.

35

శని గురుల కున్న చంద్రుల సంఖ్య చేత
వివిధ మాసాలు వాటిలో వెలయ వచ్చు,
రేయి రేయియు విధిగ చంద్రులు విరియ
చీకటే లేని నిశలట చెలగ వచ్చు.

---

⁹ లైట్ ఇయర్

¹⁰ ఏప్రిల్

¹¹ ఇన్వర్స్-స్క్వేర్

¹² ప్రొగ్రెస్ ఫర్ ఎక్స్ప్రెస్

చంద్రుడు

1

తమము నశింప జేసి నిర

తమ్ము కరమ్ము లొనంగు భానుడున్,
తమ మణగించు కాంతు లిడు

తారకలున్ ప్రభవించి వెల్లు చం
దమున జనించి, నీవు గగ

నమ్మున గ్రాలుచు మానవాళి సం
భ్రమ నుతు లొంద వో శశి : క

రమ్ము విచిత్రము నీ చరిత్రముల్.

2

స్థిరుడవు కాక పోయిన శ

శీ : వికృతిం బొడ జూపు నీదు సం
చరణము సర్వదా గణిత

శాస్త్ర నిబంధన నొప్పియుండ, ను

గారి, గ్రహాలు

స్థిరమగు నస్థి రత్వ మన
జెల్లును కాన్కి యాధార్థ మైన నీ
చరిత మెరుం గొక్రిమ వి
చార మొనర్చుట హేయమౌ కదాః

3

దినకరు దీప్తి జాలము న
ధీనము నుండి తొలంగి నంచరిం
చిన వసుధార్థ మందు నివ
సించు జనాశి నిశా భయమ్ముచే
ననయము తల్లడిల్ల కమ
లాప్త కరప్రకరాంశ మూని త
జ్జన పరితాప మూర్చవె శ
శాంకః నభః పరివర్తనుండవై.

4

ఖరకరు కాంతులం గొనియు
కౌర మడంచు దయామయుండ వ
ద్దిర కుముదాప్తః నీ వివుల
దీధితి జాల విశిష్ట శీత రాం

తర నిహితైక సౌఖ్య మతి

తాప గుణోచ్ఛవ హేతు వంచు నిన్
విరహులు దూరు మాత్రమున
వెల్లి జనించునె నీ ప్రళస్తికిన్ ?

5

“దురుసు వహించి కామినులు

దూలగ చల్లగ నేచి నీ వెదన్
బొరిబొరి పొంగ బోకు, పరి

పూర్ణ కళా పరిశోభి తుండవై
విరిసిన రేయి నీ వికృత

పీడనముల్ ప్రతి ఘాత మొంద దు
ష్కరముగ రాహు కేతుల ము
ఖంబున జిక్కి కృశింప కుందువే !

6

“ఖరకరు కరములు గొని దు

ర్భర యూష్మ మడంచి చలువ పాటించి నిశా
కర ! పాంధ పీడ నార్థము తెలుగు
కురిపించువు వెన్న లకట, కుటిలాత్ముడవై ?

7

“పరకాంతా పరిరంభ మొందిన మహా
 పాపంబు, త్వత్సోదరీ
 సరసీ జావనధంబు బో నడచు మా
 త్సర్యంబు, శోకార్తు లౌ
 విరహోత్కంఠుల నేచు పాతకము నిన్
 వేధించు, ఖండించు వం
 కర వోవన్, గళలన్ హరించు తుది ప
 క్షంబందు దోషాకరా :”

8

అని నిను పలు విధముల కవు
 లనవరతము దూరు చుందు రన్యాయముగా;
 కనరో నిను దుర్భిణిలో ?
 వినరో శాస్త్రజ్ఞ కథిత విషయము లెపుడున్ ?

9

చిన్న దుర్భిణిలో నైన నిన్ను చూచు
 సకియ లెవ్వరు “చంద్రాబ్జ”, “చంద్రవదన”,
 “చంద్రముఖి” యను వర్ణన సైప బోరు,
 మచ్చలును రంధ్రములు స్పష్ట మగుట చేత :

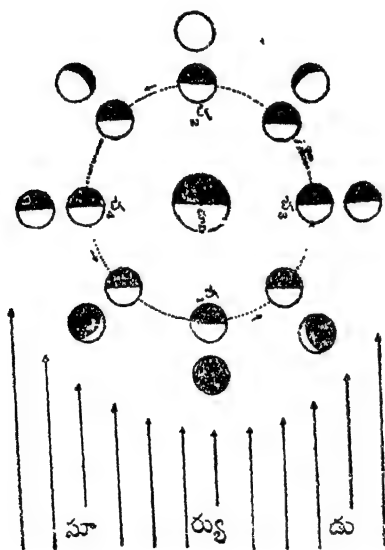
10

తెరిగెచును చరిగెచును

పరిహాసము చేయు చుంట పాడియె చంద్రా :

జెరుగుట చిరుగుట యెరుగని

స్థిరతర గోళము నీవు తెలియరు కాదే.

చిత్రము 8

11

సూర్య రశ్మి సోక చురచుర మను చుండి
అర్ధ గోళ మొకటి అహరహమ్ము;
కలయ బారి నట్టి కటిక చీకట్లతో
సతము నిండి యుండు సగమ దొకటి.

12

లేవు మరుత్ సమూహములు,
లేవు ఘనాఘన సంచయంబులున్,
లేవు లతా నికుంజములు,
లేవు రసాల తమాల వాటికల్,
లేవు కదా సముద్రములు,
లేవు నదాది తటాక కూషముల్,
జీవము వృద్ధి చెంద గల
చిహ్నము లెవ్వియు లేవు నీయెడన్.

13

త్రాగ నీరు లేదు, రాగి జొన్నల పంటి
గింజ లైన లేవు, గంజి లేదు,
కాయ దుంప లైన కమ్మని పండ్లైన
కడుకు ఆకు లైన కంట బడవు.

14

గాలి లేనట్టి నీలోక మేల మాడు ?
బ్రదుకుతే మర్లభంబు, బ్రదుక నేర్చి
సప్పు దైనను మేము మాట్లాడు మాట
లించుకయు విన్నడవు, సౌఖ్య మెట్లు కలుగు ?

15

బలవంతుడు తలపెట్టిన
అలనత లేకుండ ముప్ప దారడుగులు నీ
తలమున పై కెగురు జుమీ
సులభంబుగ పందె మొడ్డి చుక్కల రాజా :

16

రాతెట్ల రాక పోకలు
నీకే లాభించు నయ్య నిశ్చయముగ, నీ
లోకము బలవ న్నవ జీ
వాకరమై పుష్ప ఫల జలావృత మవదే !

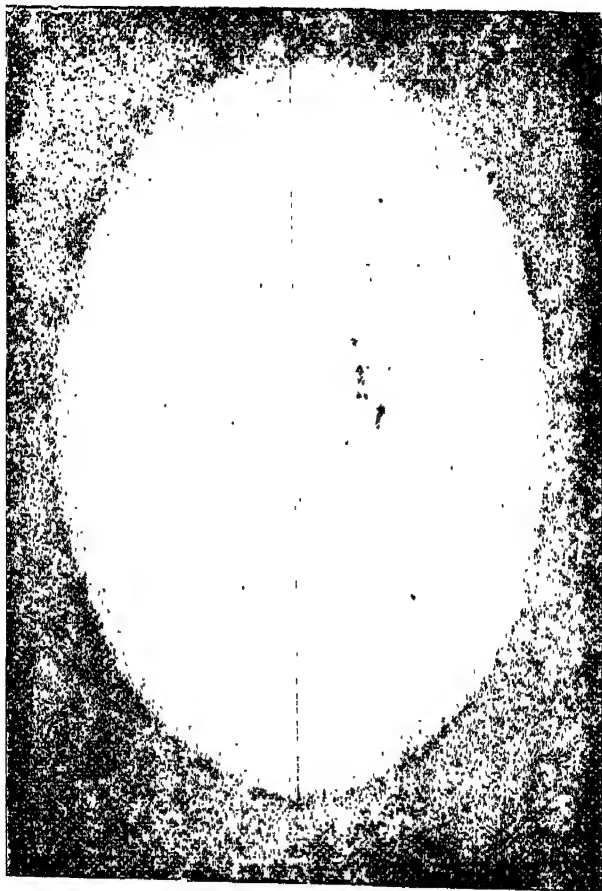
17

ఇంకొక రహస్య మేమన ఎల్ల వేళ
అర్థ గోళము నొక్కటే అవని వైపు
త్రొప్పి యుంతువు నీలోన తిరుగు చుండి
ఉర్వికి ప్రదక్షిణాల్ చేయు చుండు నపుడు.

పాల సంద్రమున నుద్భవ మొందినను
 బుద్ధి సలిలము కంటెను పలుచ ననుచు,
 సోదరీ వాసంబు చూరగొందు వటుంచు
 పాంథుల బాధించు పాపి వనుచు,
 గురు కాంతతో గూడి దురి తాపచారమ్ము
 గురున కొనర్చిన కూళ వనుచు,
 ద్రోహ మొనర్చుటన్ రాహు కేతుల నోట
 చిక్కి కృశించెడు చెనటి వనుచు,
 ఎవరి చిత్తాను సార మీ యవని వారు
 నిన్ను దూషింతురే కాని నిశ్చయముగ
 నీ వొనర్చెడు మేలు గ్రహింప బోరు,
 సుగుణ సంపద నుతిగొంట జగతి నరుదు.

పటము గీ
చిందురు

పటము 4
సూర్యుడు

సూర్యుడు

1

ఎర్ర బింబముగా నుదయించి, పగలు
మెల్ల మెల్లన మింట గమించు చుండ
కరము వేడెక్కి, పశ్చి మాకాశ మందు
గ్రుంకు నపు డెర్ర వారు ఖగోళ రాజు.

2

బైరా: ఎట్టి మహాగ్ర గోళ మది, ద్ర
వ్యంబందు వాయు స్థితిన్
హోరాహారి తపించుచున్ జటుల తీ
వో దగ్ర రూపంబుతో
ఘోరాకార మరుత్ ప్రకంపములుగా
ఘూర్ణిల్లుచున్ లేచి, దు
ర్వారాఖిల దురంత వేగమున న
ర్వ వ్యాప్తమౌ నిచ్చులున్.

3

సూది మొన పొటి ద్రవ్యము సూర్య నుండి
విడివడిన దేని దానికి వేయి మైళ్ల
లోన గల వస్తువుల్ భస్మమై నశించు,
సౌర గర్భోష్ణ మూహింప నేరి తరము !

4

బింబోపరితల యుష్ణో
గ్రం¹³ బెన్నగ నారు వేలు, క్రమముగ నది కేం
ద్రంబున నాలుగు కోట్ల ప
యింబడి యుండుట విచిత్రమే గద రవిలో !

5

సూర్య బింబ మందు చూపట్టు మచ్చలు^{1 4}
భీక రాగ్ని కీల కాకరములు,
మండు చున్న వాయు మండలా లెగయుచు
కాంతి నడ్డగింప కలుగు నవియు.

6

చేరు అణు హాటముల కూర్పు మారు నపుడు
కలుగు రాసాయనిక శక్తి కాదు, సౌర
ద్రవ్య మొక్కింత రూపాంతరంబు చెంద
ముక్త మౌనట్టి కేంద్రక శక్తి¹⁵ తాని !

7

ప్రచ్ఛాంతర కరణము ¹⁶న
ప్రవృత్తు పరిణామ మొంది, ప్రచ్ఛాంతరమం
దవ్యయ శక్తి జనించును
నవ్వు పదార్థములతో ననారత రీతిన్.

8

తరగని తాపప్రమమున,
నరిమురి యోచింప నూహ తందని వాతా
వరణముల ప్రేక్ష ¹⁷ మందున
ఘర్షణ గర్భస్థ తీవ్ర కల్లోలములన్.

9

ప్రవృత్తి లేక మొదటి తన వేషమును మార్చి
శక్తి రూపు దాల్చి జవము తోడ
ప్రాసన్నతమ తరంగ ¹⁸మై కేంద్రమును పీడి
విశ్వ యాత్ర చేయ పెడలు నపుడు.

10

అర్చిత పక్షములం గొని,
మర్చిత సమ్మర్ష మందు తూగాడెడు ను
వర్షమున రెక్క రెడుగన్
గర్భాంతర మందు దీర్ఘ కాంతి కిరణమౌ :

పరమాణు నిర్మాణ మరయు చిన్నాచిన్న
 మోట యెలక్ట్రాను లన్ని చెదరు,
 చెదరిన ఖండముల్ చెలగి ఝంఝావాత
 వేగముతో పరు వెత్తు చుండు,
 పరువెత్తు కణములు బలముగా డీకొని
 శక్తి రూపాన విముక్తములగు,
 శక్తి తరంగముల్ జవముతో వ్యాపించి
 ఆకాశ కుహరాల నాకృతిమించు,
 ఇట్లు రవి గర్భ మందు జనించు శక్తి
 భూమిలో నున్న జీవాళి త్రోచు చుండు,
 సౌర శక్తి ప్రమాణము మారె నేని
 లేదు భూమి, జీవము లేదు, లేదు మనిషి!

13 సన్ స్పాట్స్

14 టెంపెరేచర్ - డిగ్రీస్

15 న్యూక్లియర్ ఎనర్జీ

16 ట్రాన్స్మ్యూటేషన్ ఆఫ్ మేటర్

17 పెర్షన్

18 పార్టెన్స్ వేవ్

